

WIECZÓR

WARSZAWY

NR. 39 WTOREK 29 PAŹDZIERNIKA 1946 R.

CENA 3 ZŁ.

Stalin mówi:

ZACHODNIE GRANICE POLSKI są stałe i ostateczne

Nie ma naprężenia stosunków radziecko-amerykańskich Podlegacze wojenni największą groźbą dla pokoju

MOSKWA, (PAP). Generalissimus Stalin w odpowiedzi na pytania, postawione dn. 23 bm. przez kierownika amerykańskiej agencji prasowej United Press, p. Hugh Baillie, oświadczył co następuje:

Pytanie: Czy zgadza się pan z opinią ministra Byrnesa, wyrażoną w jego przemówieniu radiowym w ubiegły piątek, że naprężenie pomiędzy ZSRR i Stanami Zjednoczonymi wzrasta?

Odpowiedź: Nie. Pytanie: Jeśli istnieje wzrastające naprężenie pomiędzy wspomnianymi krajami, czy byłby pan w stanie wyjaśnić mi przyczyny, oraz jakie są sposoby najbardziej właściwe — zdaniem pana, dla ich usunięcia?

Odpowiedź: Pytanie to odpada wobec poprzedniej odpowiedzi.

Pytanie: Czy przewiduje pan, że obecne rokowania doprowadzą do zawarcia traktatów pokojowych, jakie stworzą „serdeczne” stosunki wśród narodów, które zjednoczyły się dla walki przeciwko faszystom i wyeliminowania niebezpieczeństwa nowej wojny ze strony państw dawnej osi?

Odpowiedź: Mam nadzieję. Pytanie: Jeżeli nie, — jakie są główne przeszkody w utworzeniu takich przyjaznych stosunków pomiędzy narodami, które były sprzymierzone w wielkiej wojnie?

Odpowiedź: Pytanie odpada w świetle poprzedniej odpowiedzi.

Pytanie: Jakże jest stanowisko Rosji wobec decyzji Jugosławii nie podpisać traktatu pokojowego z Włochami?

Odpowiedź: Jugosławia ma powody do niezadowolenia.

Pytanie: Co dzisiaj, zdaniem pana, stanowi największe zagrożenie pokoju na świecie?

Odpowiedź: Podlegacze nowej wojny, a w pierwszym rzędzie Churchill i ludzie podobnie jak on myślący w Anglii i Stanach Zjednoczonych.

Pytanie: Jeśli zagrożenie pokoju istnieje, jakie środki mają być przedsięwzięte przez narody świata, aby zapobiec nowej wojnie?

Odpowiedź: Podlegacze wojenni muszą być zdemaskowani i pokrośmieni.

Pytanie: Czy ONZ jest dostateczną gwarancją niezawisłości małych państw?

Odpowiedź: Trudno na razie powiedzieć.

Pytanie: Czy sądzi pan, że 4 strefy okupacyjne w Niemczech w bliskiej przyszłości powinny być sprężone, jeśli chodzi o administrację gospodarczą, aby stworzyć z Niemiec pokojową całość gospodarczą i w ten sposób zmniejszyć ciężary ponoszone przez 4 mocarstwa w związku z okupacją?

Odpowiedź: Nie tylko gospodarczą, lecz również polityczną — jednemu Niemiec powinna być przywrócona.

Pytanie: Czy uważa pan za stosowne, by w chwili obecnej powołana została do życia pewnego rodzaju centralna administracja w Niemczech, znajdująca się w rękach niemieckich, jednakże pod kontrolą państw sojuszników, co umożliwiłoby Radzie Ministrów Spraw Zagranicznych opracować projekt traktatu pokojowego dla Niemiec?

Odpowiedź: Tak jestem tego zdania.

Pytanie: Czy sądzi pan, że w świetle wyborów, które zostały przeprowadzone w różnych strefach okupacyjnych latem i jesienią r. Niemcy pod względem politycznym rozwijają się po linii demokratycznej, co pozwala im żyć nadzieją, iż mogą one w przyszłości stać się narodem pokojowym?

Odpowiedź: Dotychczas nie jestem o tym przekonany.

Pytanie: Czy uważa pan, że tak, jak sugerują pewne koła, dozwolony potencjał przemysłowy Niemiec powinien być podniesiony, aby Niemcy mieli możliwość płacić za swoje utrzymanie?

Odpowiedź: Tak, jestem tego zdania.

Pytanie: Co należałoby uczynić poza programem, uzgodnionym przez 4 mocarstwa, aby zapobiec temu, by Niemcy ponownie stały się groźbą militarną dla świata?

Odpowiedź: Pozostałości faszyzmu muszą być faktycznie wykorzenione i demokratyzacja Niemiec musi być doprowadzona do końca.

Pytanie: Czy należy pozwolić narodowi niemieckiemu na odbudowę przemysłu i handlu tak, aby stał się samowystarczalnym?

Odpowiedź: Tak.

Pytanie: Czy zdaniem pana uchwaly poczdamskie zostały wykonane? W przeciwnym zaś razie, co należy uczynić, aby deklaracja poczdamska stała się skutecznym instrumentem?

Odpowiedź: Nie zawsze były one wykonywane, zwłaszcza w dziedzinie demokratyzacji Niemiec.

Pytanie: Czy sądzi pan, że prawo weta było nadużywane w czasie dyskusji pomiędzy 4 ministrami spraw zagranicznych, oraz na posiedzeniach Rady Bezpieczeństwa?

Odpowiedź: Nie, nie jestem tego zdania.

Pytanie: Jak dalece, zdaniem Kremlu, państwa sprzymierzone powinny ścisnąć i sądzić mniejszych przestępców wojennych w Niemczech? Czy, zdaniem Kremlu, wyrok norymberski stwarza dostatecznie mocną podstawę dla tego rodzaju akcji?

Odpowiedź: Im dalej pójdą, tym lepiej.

Pytanie: Czy związek Radziecki uważa zachodnią granicę Polski za ostateczną?

Odpowiedź: Tak jest.

Pytanie: W jaki sposób Związek Radziecki ustosunkowuje się do obecności wojsk brytyjskich w Grecji? Czy Związek Radziecki uważa, że Wielka Brytania powinna dostarczać więcej broni obecnemu rządowi greckiemu?

Odpowiedź: To jest niepotrzebne.

Pytanie: Wiele wojska Związek Radziecki utrzymuje obecnie w Polsce, na Węgrzech, w Bułgarii, Jugosławii i Austrii? Jak długo uważa pan, że w interesie zabezpieczenia pokoju woj ska te muszą być tam utrzymane?

Odpowiedź: Na Zachodzie, tzn. w Niemczech, Austrii, Węgrzech, Bułgarii, Rumunii i Polsce, Związek Radziecki posiada obecnie ogółem 60 dywizji (piechota łącznie z bronią pancerną). Większość nie posiada pełnego składu. W Jugosławii nie ma wojsk radzieckich. Za 2 miesiące, gdy wejdzie w życie dekret Prezydium Rady Najwyższej z 22 października br. w sprawie demobilizacji ostatnich kontyngentów, w wyżej wspomnianych krajach, pozostanie już tylko 40 dywizji radzieckich.

Pytanie: Jak ustosunkowuje się rząd radziecki do obecności okrętów amerykańskich na Morzu Śródziemnym?

Odpowiedź: Obojętnie.

Pytanie: Jakże są szanse zawarcia umowy handlowej pomiędzy Związkiem Radzieckim a Norwegią?

Odpowiedź: Dotychczas trudno na to odpowiedzieć.

Pytanie: Czy można spodziewać się, że Finlandia, po zapłaceniu odszkodowania, będzie mogła przystąpić do Związku Radzieckiego?

Odpowiedź: Tak, jestem tego zdania.

Pytanie: Czy uważa pan, że tak, jak sugerują pewne koła, dozwolony potencjał przemysłowy Niemiec powinien być podniesiony, aby Niemcy mieli możliwość płacić za swoje utrzymanie?

Odpowiedź: Tak, jestem tego zdania.

Pytanie: Czy uważa pan, że tak, jak sugerują pewne koła, dozwolony potencjał przemysłowy Niemiec powinien być podniesiony, aby Niemcy mieli możliwość płacić za swoje utrzymanie?

Odpowiedź: Tak, jestem tego zdania.

Pytanie: Czy uważa pan, że tak, jak sugerują pewne koła, dozwolony potencjał przemysłowy Niemiec powinien być podniesiony, aby Niemcy mieli możliwość płacić za swoje utrzymanie?

Odpowiedź: Tak, jestem tego zdania.

Min. Rzymowski ostrzega świat przed niebezpieczeństwem odrodzenia się faszyzmu

O vecie i Hiszpanii na sesji ONZ

NOWY JORK, 29.10 (API). Sprawy weta i frankistowskiej Hiszpanii były głównymi tematami przemówień delegatów na wczorajszym popołudniowym posiedzeniu Zgromadzenia Ogólnego Narodów Zjednoczonych.

Delegat białoruski, Kiselew, oświadczył, że rewizja Karty Narodów Zjednoczonych i prawa weta doprowadziłyby do dominacji politycznej jednego państwa nad drugim. Kiselew zajął się

następnie obecnością oddziałów brytyjskich i amerykańskich w Grecji, na Bliskim Wschodzie i w Chinach, oświadczając, że stanowi ona pogwałcenie Karty Narodów Zjednoczonych i nie służy bynajmniej sprawie pokoju.

Delegat białoruski zażądał ponownego zbadania sprawy Franco przez Radę Bezpieczeństwa i usunięcia z Hiszpanii reżimu faszystowskiego, celem umożliwienia narodowi hiszpańskiemu powrotu do rodziny Narodów Zjednoczonych.

Delegat polski, min. Rzymowski, oświadczył: „Polska sprzeciwia się i sprzeciwiać się będzie wszelkim próbom, zmierzającym do zmiany metody głosowania w Radzie Bezpieczeństwa. ONZ zbudowana jest na zasadzie współpracy wielkich mocarstw, co jest pierwszym i najważniejszym warunkiem utrzymania pokoju. Polska popierać będzie zasadę jednomyślności wielkich mocarstw przy cewko przypadkowej większości”.

Przechodząc do sprawy hiszpańskiej, min. Rzymowski oświadczył: „Utrzymywanie przy władzy Franco, kreator Hitlera i Mussoliniego, który prześladował naród hiszpański i stanowi niebezpieczeństwo dla innych narodów, jest okrutnym paradyksem. Nie ma wątpliwości, że zlikwidowanie faszyzmu w Hiszpanii wzmocniłoby poważnie sprawę pokoju”.

Szef delegacji polskiej stwierdził dalej: „Hiszpania nie jest jedynym krajem europejskim, gdzie żyją ideały hitlerowskie. Narodowi obserwuje u nas szowinistyczne tendencje rewanżu, istniejące w Niemczech. Obawiamy się, że idee, które zbrodniarze wojenni zakorzenili w umysłach narodu niemieckiego, odżyją na nowo w kraju, który tak wczynie stał się ośrodkiem faszyzmu”.

Wielki nacisk na znaczenie Rady Bezpieczeństwa położył delegat francuski Alexander Parodi. Omawiając sprawę weta, Parodi oświadczył, że można by przeprowadzić pewne ulepszenia systemu głosowania, lecz że prawo weta powinno pozostać niezmiennym. „Obecny okres — powiedział Parodi — nie nadaje się w żadnym razie do zmiany

zasad samej Karty. Gdy zniknie międzynarodowa nieufność i antagonizmy, zniknie również pożytko dla krytyków prawa weta”. Przypominając oświadczenie premiera Stalina o konieczności stałej międzynarodowej siły zbrojnej, Parodi żąda przystosowania jej do ducha Karty w celu skutecznego kontrolowania nowych „odżajów broni, które zagrożą mogą narodowi światu”.

Posiedzenie zakończyło się o północy. Następną sesję odbędzie się dziś o godz. 16.

Dziś będzie przemawiał Mołotow

NOWY JORK, 29.10 (API) — Na dzisiejszym posiedzeniu Zgromadzenia Ogólnego przemawiać ma min. Mołotow. Przemówienie jego oczekiwane jest z niecierpliwością w związku z wywiadem generalissimusa Stalina, udzielonym prezesowi „United Press”.

Anglia za zniesieniem prawa weta?

LONDYN 29.10 (Tel. wł.) — „Manchester Guardian” omawiając jedno z ostatnich posiedzeń Generalnego Zgromadzenia ONZ pisze:

Z przemówienia delegata brytyjskiego Noel Bakera można było wnioskować, iż Wielka Brytania zamierza zrezygnować z prawa weta, o ile cztery mocarstwa uzgodnią swoją opinię.

Bezczelność faszystów

LONDYN 29.10 (API) — Dziś pojawił się na katedrze triesteńskiej czar ny sztandar faszystowski. Nieznani sprawcy zawiesili również czarną choroągiew nad pomnikiem poległych w hiszpańskiej wojnie domowej po stronie faszystów. Policja aresztowała 2 osoby.

Bevin popełnił nieostrożność

»Economist« o polityce brytyjskiej wobec Polski

LONDYN, 29.10 (Obsl. wł.). Tygodnik „Economist” w artykule „Bevin i Polska” podaje krytykę oświadczenia brytyjskiego ministra spraw zagranicznych, dotyczące zachodnich granic Polski.

„Economist” pisze m. in.: „Polityka, którą prowadzi minister Bevin względem Polski, stawia rząd brytyjski w bardzo trudnym położeniu.

Nie uznanie przez Wielką Brytanię zachodnich granic Polski wywołałoby wzrost uczuć nacjonalistycznych w Niemczech i niepotrzebnie utrudniłoby stosunki ze Związkiem Radzieckim. Chyba brytyjscy mężowie stanu zdawali sobie sprawę w Poczdamie, iż sytuacja wytworzona przez oddanie Ziemi Zachodnich pod administrację polską i co zatem szło — wysiedlenie Niemców, stała się nieodwracalną.

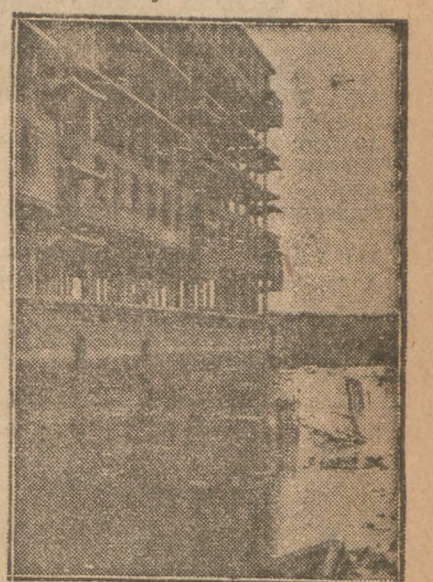
Wydała nam się, że minister Bevin

popełnił nieostrożność, powracając jeszcze raz do tej sprawy — konczy swe wywody „Economist”.

2 grudnia nowy proces

NORYMBERGA 29.10 (API) — Proces przestępstw wojennych, o których donosiłmy niedawno, rozpoczyna się 2 grudnia. Jako pierwsi będą sądzeni lekarze niemieccy.

Wenecja warszawska

Niewykończone bloki mieszkalne przy pl. Unii Lubelskiej stały do niedawna w stawie podskórnej wody polnym ryb... Obecnie ryby wyłowiono, domy buduje się dalej (patrz str. 3).

Z płonącego samolotu w przepaść Tragiczny wypadek członków delegacji żydowskiej

KAIR 29.10 (Tel. wł.) — Podano tu dziś szczegóły katastrofy samolotu, który wioził członków delegacji żydowskiej z Paryża do Jerozolimy.

Samolot ten miał na całej trasie 6 uszkodzeń. Trasa ta miała prowadzić z Paryża przez Ajaccio, Trypolis i Kair, jednak już w półtorę godzinę po starcie samolot ładował przymusowo w Marsylii. Później defekty były naprawiane w Tunisie, Cassel, Benito i Trypolisie.

Przeleciawszy nad Kairem, samolot deciał dalej przez góry Egipt aż do wyczerpania paliwa. Pilot usiłował do końca ładowania na pustyni i wówczas samolot zapalił się już niemal przy ziemi. Wówczas pasażerowie zaczęli wyskakiwać z płonącego samolotu i zatrzymali się na krawędzi przepaści głębokiej na 8 metrów.

Wszyscy pasażerowie odnieśli poważne obrażenia i poparzenia. Członek Agencji Żydowskiej, Józef Perlmann zmarł wkrótce na skutek obrażeń.

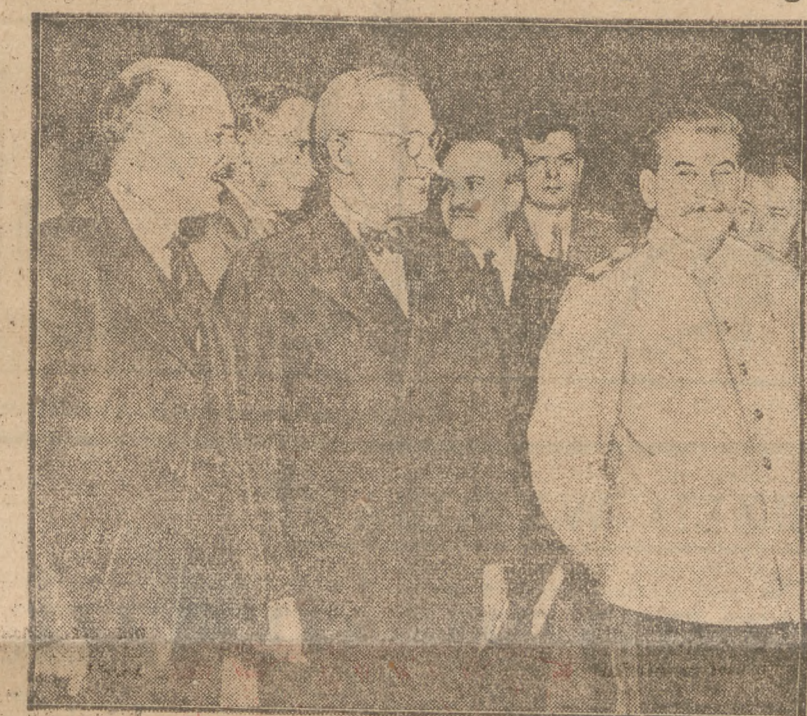
Pierwszej pomocy udzielili nieszczęśliwym mnichowie koptyjscy. Dopiero następnego dnia rano przybyły 3 samochody i ambulans z najbliższego posterunku policyjnego, odległego o 30 mil od miejsca katastrofy.

Kompromitująca reklama

Przed miesiącem otwarto w Warszawie wystawę przemysłu spożywczego i w ruchliwych punktach stolicy wywieszono wzywające do zwiedzania transparenty. Czas mija, wystawa ma być już niezadługo zamknięta, a z rozwieszonych reklam pozostały tylko nędzne ślady. Na pl. Zbawiciela na przykład pozostały tylko dwa na rżnię sznury, na których powiewały strzępy podartej, brudnej płótna. Wątpliwe, czy ten obraz niebałstawałby nigdy zachęcał kogośkolwiek, żeby dziś do obejrzenia wystawy. Kompromitujące reklamy należałoby raczej usunąć. (m)

OBawy HOLENDRÓW

HAGA 29.10 (Tel. wł.) — Holenderska agencja prasowa podała do wiadomości, że w sprawozdaniu holenderskiej komisji parlamentarnej ujawniono obawy wielu członków par-

STALIN, TRUMAN I ATTLEE na historycznej dla Polski Konferencji w Poczdamie, gdzie przyznano nam Ziemię Odzyskaną

wań, znowu stanąć się państwem samowystarczalnym i czy nie byłaby wskazana rewizja programu odszkodowań w celu przyspieszenia odbudowy Finlandii?

Odpowiedź: Pytanie to zostało niewłaściwie sformułowane. Finlandia była i pozostaje nadal krajem całkowicie samowystarczalnym.

Pytanie: Jakże, znaczenie będą miały umowy handlowe ze Szwecją i innymi krajami dla odbudowy Związku Radzieckiego? Jaką pomoc z zewnątrz uważałby Pan za potrzebną dla dokonania tego wielkiego zadania?

Odpowiedź: Umowa ze Szwecją stanowiłaby wkład w sprawę współpracy gospodarczej pomiędzy narodami.

Pytanie: Czy Związek Radziecki nadal interesuje się pożyczką od Stanów Zjednoczonych?

Odpowiedź: Owszem.

Pytanie: Czy Rosja już wyprodukowała swą własną bombę atomową lub broń podobną?

Odpowiedź: Nie.

Pytanie: Jakże jest pańskie zdanie o bombie atomowej lub broni podobnej, jako środka wojennego?

Odpowiedź: Podaję już swą opinię o bombie atomowej w znanej odpowiedzi, udzielonej p. Werth.

Pytanie: W jaki sposób, zdaniem pana, może być najlepiej uskuteczniła kontrola energii atomowej. Czy kontrola ta ma być przeprowadzona w skali międzynarodowej i w jakich granicach mocarstwa winny ustąpić ze swej suwerenności dla umożliwienia skutecznej kontroli?

Odpowiedź: Konieczna jest ścisła kontrola międzynarodowa.

Pytanie: Jak długo potrwa odbudowa zniszczonych terenów zachodnich ZSRR?

Odpowiedź: 6 lub 7 lat, o ile nie więcej.

Pytanie: Czy Związek Radziecki udzielił pozwolenia lotniczemu linom handlowym na przelot ponad Związkiem Radzieckim? Czy Związek Radziecki zamierza nawiązać komunikację

mentu, że interesy Holandii będą poświęcone celom polityki zagranicznej mocarstw zachodnich. Wielu członków poparli udział Holandii w okupacji Niemiec

NIE W KRAJACH POŁUDNIA LECZ W POLSCE

Wśród buraków olbrzymów, półmetrowych ogórków i polskich winogron

Łódź, w październiku

Bogate plony sadów, pasiek i lasów, oraz piękne wyniki pracy społecznej — prezentuje nam ogólnopolska wystawa spółdzielczości ogrodniczej, otwarta w Łodzi w dn. 20 bież. m.

Ta stosunkowo młoda gałąź spółdzielczości ma wysokie ambicje. Nie chodzi jej tylko o to, aby poszczepić nie dorodnymi okazami, wyprodukowanymi w kilkunastu wzorowych zakładach, lecz wskazuje drogę, po której mają kroczyć milionowe rzesze gospodarstw chłopskich, prowadzących ogrody i warzywniki, aby każdy skrawek ziemi i naturalne leśne bogactwa były należycie wykorzystane, aby zwię-

lektroć plony i zapewnić szerokim masom społeczeństwa zimną i latem — zdrowe i tanie warzywa i owoce.

7.000 SPÓŁDZIELNI OGRODNICZYCH

Spacerując wśród 50 estetycznych i zajmujących urządzonych stoisk, dowiadujemy się, że po roku powojennej pracy jest czynnych około 100 spółdzielni ogrodniczych, rozwijających ożywioną działalność z Centralą Gospodarczą na czele.

Ciekawe stoisko ogórków działkowców informuje nas, że 300-metrowy, dobrze prowadzony ogródek daje rocznie około 750 kg różnych warzyw, a więc ilość, wystarczającą na średnią rodzinę. Ogórki te są ważną pozycją gospodarczą, korzysta bowiem z nich 10% ludności miejskiej, toteż cieszą się poparciem władz.

KRAJOWE WINOGRONA

Liczne spółdzielnie ogrodnicze przed stawiają nam wspaniałe okazy gruszek, jabłek w niezliczonych odmianach, mieniących się złotem, szkarłatem i seledynem, a także krajowe winogrona.

Dalej pyszną się swym ogromem: buraki, wielkości głowy ludzkiej, ogórki długości 35 cm, grube jak dwie złożone pięści, niewiele im ustępujące wielkością — marchwie, pekiety, rozłożyste głowy kapusty, pachnące zwoje suszonych grzybów, worki suszonych czarnych jagód, głogu, dzikiej róży i wiele innych odmian i gatunków.

Podhalańska Spółdzielnia Owocarska w Tymbarku dostarcza licznych gatunków wysokowartościowych win owocowych. Obróty tej spółdzielni wynoszą ok. 70 mil. zł. w roku 1946. Stoisko Ministerstwa Zdrowia informuje nas wymownie, do jak groźnych skut-

ków prowadzi brak witamin w organizmie.

7.000 SPÓŁDZIELNI UCZNIOWSKICH

Jednym z naczelnych haseł wystawy jest: „Przez oświatę do dobrobytu”. Wyższa Szkoła Gosp. Wiejskiego, sieć szkół ogrodniczych, około 7.000 spółdzielni uczniowskich — przygotowuje nam przyszłych pionierów, którzy na drodze organizacji spółdzielczej, będą uszlachetniać i rozwijać polską produkcję ogrodniczą, powiększając bogactwa naturalne naszego kraju, zapewniając polskim dzieciom owoce, a skarbowi państwa nadwyżki eksportowe.

Strona organizacyjna wystawy — bez zarzutu. Specjalne stoisko przyjmuje zamówienia towarów, działa urzęd pocztowy, harcerze pełnią służbę informacyjną, P. C. K. — służbę sanitarną. Noclegi dla wycieczek oraz zniżki kolejowe — zapewnione.

Wystawa będzie otwarta do 15 listopada. Jerzy Rymaszewski

Polonia amerykańska na pomnik powstańca

W redakcji naszej złożył ostatnio miłą wizytę jeden z Czytelników. Złożył on na ręce „Wieczoru Warszawskiego” 1.000 zł., przesłane przez Czesław i Edmunda Klara z Ameryki z miasta Detroit na pomnik powstańca w Warszawie. Mamy nadzieję, że będzie to dobry przykład dla naszych innych rodaków niekonięcznie z zagranicy.

Studenci — poeci

W sali bratnickowskiej Uniwersytetu Warsz. nie tylko się jada. Jest ona także miejscem poetyckich wieczorów i zabaw, zwanych sobótkami.

W niedzielę odbył się tu inauguracyjny wieczór poezji uniwersyteckiej. Jadalnia zapamięła się tłumem słuchaczy. Program obejmował około 20 utworów poetyckich. Wśród najmłodszej awangardy spotkały się z wielkimi brawami. Dużo wzruszeń artystycznych dały wiersze Ficowskiego, pełne pięknych metafor.

Spółród wykonawców wyróżniła się przede wszystkim Irena Prudłówna. Kujawski potrafił z młodej poezji wydobyć oryginalność jej formy. (mb)

Żeby nie było zaułków...

Robotnik z Siedlec daje 60.000 złotych

„Złocić by należało przede wszystkim przeprowadzenie regulacji ulic, żeby nie było tylu niepotrzebnych zakrętów i zaułków. Ulicę Marszałkowską trzeba by było w prostej linii połączyć z Dworcem Głównym, w drugim zaś kierunku — ze Służewem. Żelazną wyprostować do Burakowskiej i połączyć prosto z Al. Niepodległości. Podobnie należało by przeprowadzić i inne trasy. Główne ulice muszą bowiem wieść prosto z jednego koń-

ca Warszawy w drugi, ze wschodu na zachód i z północy na południe, by oszczędzić czas i ułatwić komunikację”.

Zdania powyższe nie są bynajmniej uwagami kogoś z rzeczoznawców na temat planu odbudowy Warszawy. Jest to wyjątek z listy prostego robotnika, Teodora Milewskiego z Siedlec do prezydium Naczelnej Rady Odbudowy Stolicy. Teodor Milewski w liście tym zadeklarował na cel regulacji ulic stołecznych po 1.000 zł miesięcznie w ciągu 5 lat.

Okazuje się, że społeczeństwo zainteresowało się nie tylko budową gmachów dla poszczególnych grup społecznych czy zawodowych, ale również odbudową urządzeń użyteczności publicznej, które służyłyby wszystkim mieszkańcom Warszawy bez wyjątku.

Wydaje się, że koncepcja Naczelnej Rady Odbudowy Stolicy co do rozbięcia dobrowolnej zbiórki pieniędzy na kilkanaście różnych celów nie jest zbyt trafna. Nie jest trafna tym bardziej, że większość tych celów jest w obecnej chwili utopią. Czy Warszawa na przykład potrzebuje teraz Gmach Wiedzy Zawodowej lub Dom Wojska Polskiego, gdy pałace białoch mieszkaniowe i komunikacyjne nie zostały rozwiązane? Gmachy takie po winny powstać, ale za 5 czy za 10 lat. Dzisiaj oformienie społeczeństwa wykorzystać należy konkretnie. Na mniej efektowne, a bardziej aktualne potrzeby stolicy strumień darów będzie mógł równie obficie, jak dotychczas. Milewskich w kraju jest wielu. (bo)

Tramwaje w Zaduszkach

Dla wygody publiczności MKZ uruchamiają w dniu Zaduszek specjalne połączenia między śródmieściem a cmentarzami.

Z rogu Młynarskiej odchodzić będą tramwaje Nr. 22 oraz specjalne samochody z pl. Teatralnego w kierunku Powazek.

Na Pradze linia tramwajowa nr. 5 przedłużona będzie do św. Wincentego, a linia 3 dochodzić będzie nie jak zwykle na Pelcowiznę, lecz do cmentarza.

POJEDZIEMY TRAMWAJEM NA ŻOLIBÓRZ

Prace przy wiadukcie Żoliborskim wkraczają w ostatnie stadium. W tym tygodniu będzie już ukończona betonowanie wiaduktu, a po założeniu izolacji i ochronnej warstwy cementu, za dwa tygodnie rozpocznie się pokrywanie nawierzchni kostką.

Uruchomienie tramwajów na linii Śródmieście — Żoliborz przewidziane jest w połowie grudnia.

Zmartwienie pani Dziuby

— Jesteś coraz piękniejsza, Dziubo.
— Tak, cierpienie uszlachetnia.
— ??
— Wyobraź sobie, Pimpś ma robaka!

PAN czy OBYWATEL?

I LISTA NAGRÓD

za udział w głosowaniu „Pan czy Obywatek”

Dzisiaj podajemy pierwszą listę nazwisk nagrodzonych uczestników głosowania w naszej ankiecie: „Pan czy Obywatek?”

CZEKI PO 1000 ZŁ. NA ZAKUP KSIĄŻEK

według własnego wyboru w księgarniach „Czytelnika” otrzymują pp. Eugeniusz Nowak, W-wa, ul. Pankiewicza 3, Czesław Podopas, pl. Narutowicza, Dom Akademicki, M. Sikorska, Częstochowa, Bank Ludowy.

Nagrodę książkową otrzymują pp.:

Kępka Jadwiga, W-wa, Ochota, ska A. Radomsko, Reymonta 22, Mszczonowska 9 m. 2; Świeżawski Stefan, W-wa, Żabkowska 48; Trojański Wł., Bródnowska 22; Majewski Zb., W-wa, Mickiewicza 27 m. 37; Wygnański Adam, W-wa, Puławska 51 m. 15; Lisowski Wł., W-wa, Bagatel 10 m. 6; Deszczyński Stefan, W-wa, pl. Przymierza 2 m. 12; Goss Mirosław, W-wa, Targowa 45 m. 15; Trębicki Andrzej, W-wa, Francuska 5a m. 1; Grzybowski Natalia, W-wa, Koszykowa 70 m. 13; Paszkowski Andrzej, W-wa, Hoża 9 m. 7; Auerbach Jerzy, W-wa, pl. Narutowicza, Dom Akadem., p. 329; Jedrzejewski Wł., W-wa, Rajgródzka 16 m. 12; Bosiacki Sł., W-wa, Grochowska 333 m. 6; Choroszuca Jerzy, W-wa, p. Narutowicza, Dom Akadem., p. 15; Turliński Stanisław, W-wa, Twarda 61 m. 50; Gołdźnowski Edward, W-wa, Warszawa — Praga, Kępna 11 m. 6; Oleńska Danuta, W-wa, Mokołowska 61 m. 29; Małkowska Krystyna, W-wa, Narbutta 40; Brydziński Jerzy, W-wa, Wileńska 13 (Hotel Artystów); Zylowski Jerzy, W-wa, Żoliborz, Skotnicka 9; Zalewski B., W-wa, Podchorążych 103 m. 18; Brudnicki J., W-wa, Wilcza 16 m. 14; Jurczakowski M., W-wa, Chmielna 81 m. 23; Pawlikow M., W-wa, Obózowa 108; Pruszyński M., Łomża, Projektowna 6; Pikul-

ski A., Radomsko, Reymonta 22, Wierzbicka Helena, Jelenia Góra, Sportowa 1; Mężeńska H., Gdańsk-Wrzeszcz, Potokowa 16; Budnicka W., Pruszków, 3-go Maja 115; Gruszecki Wł., Rembertów, Bema 2; Krzyżanowski R., Sierpe, Traugutta 29; Praskiewicz B., Płock, Mostowa 2; Kulak Zb., Łódź, Mielczarskiego 24; Orłowski J., Lublin, Staszyc 8 m. 2; Trawiński Wacław, Olsztyn, Lubelska, Warszawa, Elektryk; Siliński Krz., Wrocław, Biskupin, Michałowski 22; Świeżakowski A., Kalisz, Klasna 12; Kopycki St., Biela Podlaska, Pocztowa 10; Cwikliński J., Szczecin, Słowackiego 11 m. 5; Sikorski W., Siedlce, St. Rynek 17; Kozłowski Z., Białystok, Żytnia 10 m. 3; Radomski T., Oliwa, Polanki 26; Brzuchacz St., Pułtusk, Bałtazara 47; Krassowski Zdz., Radom, Grotkera 69; Zakrzewski A., Pułtusk, Piłsudskiego 18; Tatera Janina, Cieplice k. Jelenia Góry, Grunwaldzka 13; Wilemski St., Brodnica, ul. Nad Drwęcą 3 m. 5; (Dalszy ciąg w numerze następnym).

Nagrody są do odebrania w Administracji, Wiejska 16. Czytelnikom zamiejscowym nagrody zostaną wysłane pocztą.

Centralne ogrzewanie w podłodze

Nowe domy na nowej ulicy

Przy zbiegu ul. Polnej i projektowanej ul. Batorego prowadzona jest dzisiaj rozpoczęta przed wojną budowa dwóch pięciopiętrowych gmachów. Trzeci z tego kompleksu budynek, stojący w poprzek Polnej i stanowiący zakończenie perspektywy przyszłej alei, ukończony będzie prawdopodobnie na wiosnę. Wszystkie trzy gmachy nabył od Towarzystwa Kredytowego Miejskiego Bank Narodowy.

Na miejscu niedawno dopiero osuszonej „Warszawskiej Wenecji” przygotowane są doły na wapno. Wodę ściekową wypompowano. Nie ma obawy przed wilgocią. Na dziedzińcu przesiewa się piasek, pod szkieletem domu robotnicy ustawiają drewniane magazyny na materiały budowlane. Podczas zimy roboty nie ustają. Robotnicy będą wykonywali ścianki

NARESZCIE TABLICZKI NA PRZYSTANKACH

W kilku punktach śródmieścia ukazały się na przystankach tramwajowych tabliczki z objaśnieniem tras poszczególnych linii. Będzie to znacznie ułatwienie dla orientacji pasażerów. Niewielki koszt, a korzyść wielka.

MIECZYŚLAW PAWLIKOWSKI

opowieść lotnicza

10

Śmiesznie trochę brzmiały te „zachcianki”, wypowiadane wobec weteranów kampanii wrześniowej, którzy w starciach nad Polską stracili po kilku Niemców i też chcieliby latać, a nie mają na czym.

Ochotników przybywało coraz więcej. Stworzono wreszcie specjalną eskadrę, tzw. „Piątą Ochotniczą”.

Któż to byli ci entuzjaści? Przeważnie młodzież akademicka. Między nimi prawnik, inżynier, dziennikarz, doktor...

W końcu listopada stan eskadry wynosił sześćdziesiąt chłopów. Spali w ciasnocie, ciągle czekali na przydział mundurów, bielizny. Mieli najniższy żołd — nie starczało na papierosy, mydło...

Szef eskadry, pocztowy sierżant-mechanik, któregoś dnia zdenerwował się na jednego z ochotników i krzyknął:

— Ja wam za karę odbiorę... (I długo myślał, co może odebrać takiemu biedakowi, wreszcie — znalazł — jedyną rzecz), odbiorę wam cen z uś...

Wesoło zrobiło się w baraku. Po kilku dniach, w godzinach wolnych od zajęć — szef zamieniał się w pitego ucznia i nadszawić się nie mógł, że ten język francuski, który wbił mu w głowę jego podwładni ochotnicy, jest taki „wymyślny”. Inaczej się pisze, a inaczej mówi... Kochano go jak ojca, a on był dumny, że „wychowuje wojskowo” i robi prawdziwych żołnierzy z tej gromady „maminich synków” — jak mawiał.

Ochotnicy chodzili uśmiechnięci, żarząc optymizmem wszystkich dokoła — czekali na szkolny sprzęt i marzyli o wojnie.

Przy życiu pozostało kilkunastu — ci też latają na wojnę...

D. c. n.

NASZA OCENA

Wisłocki i Drewniakówna

Koncert, z którym wystąpiła ostatnio w „Romie” Polska Orkiestra Kameralna pod dyr. Stanisława Wisłockiego, zbiegł się z rocznicą jej powstania. Osiągnięcia tego najlepszego dnia w Warszawie a niewątpliwie jednego z najlepszych zespołów orkiestrowych w Polsce, wskazywałyby nie na pierwszą, ale przynajmniej piątą rocznicę powstania. Afisze milczały skromnie o tej rocznicy, lecz dla świata muzycznego Warszawy i licznych orkiestr Wisłockiego był zbyt dużym wydarzeniem, by nie miało się o nim pamiętać. A jednak niestety publiczność z niewiadomych powodów nie dopisała na ostatnim koncercie. Mimo to, że ceny były bardzo niskie (20—30 zł), zaś po inauguracyjnym koncercie w ub. miesiącu można było oczekiwać równie przyjemnej uczt artystycznej.

Ci, którzy przyszli, niezawiedli się oczyszczyć. W repertuarze byli sami kompozytorzy polscy (Moniuszko, Kurpiński, Kazuro, Szeliński, Wisłocki). Jeszcze raz mieliśmy możność rozkoszowania się przepiękną, pełną wdzięku i prostoty, uwiartowaną op. „Kalmora” Kurpińskiego, wydobytą z zabiegłego zapomnienia przez Wisłockiego. Wspaniali Polonez i porywające Tańce Góralskie Moniuszki oraz zalety Wiośni Wisłockiego wykonały, że Polska Orkiestra Kameralna

nie tylko z nazwy była w ub. sezonie Polską Orkiestrą Ludową. Odbrymiał i niemal pusta sala „Rom” nie stanowiła niestety idealnego rezonansu dla orkiestry. Doprawdy szkoda było tego tak dobrze przygotowanego i wykonanego koncertu dla tych dwustu osób.

Tym więcej, że w koncercie wystąpiła p. Maria Drewniakówna — po raz pierwszy po swoim tournée artystycznym po Bałkanach. Spiewała ona pieśni polskie z idealnym towarzyszeniem orkiestry. Ta sympatyczna i utalentowana śpiewaczka posiadała niewątpliwie szereg cennych zalet, jak muzykalność i ładną interpretację, jednak głosowo — mimo swoich wielkich możliwości — nie dochodziła jeszcze do poziomu wyższej klasy. Karłowicz „Pamiętam złote, ciche jasne dni” śpiewała p. Drewniakówna pięknie i bez zarzutu, natomiast w dalszych pieśniach, jak np. w „Przajniacie” Moniuszki, w szybkim tempie gubiła swe miejsca rezonacyjne, swój szlachetny, piękny dźwięk i traciła to, co mogłoby ją klasyfikować jako śpiewaczkę wielkiej klasy. Wierzymy, że przy dalszej usilnej pracy niewątpliwie nią zostanie.

Koncert zorganizowało Centralne Biuro Koncertowe, zapisując na swoje konto jeszcze jedną bardzo dodatnią pozycję. (ba)

